

ODPOWIEDZI DO ZADAŃ POWTÓRZENIOWYCH Z HISTORII DLA KLAS PIĄTYCH

Zadania powtórzeniowe z historii dla uczniów klas 5: Dział – Początek wieków średnich.

1. Uzupełnij tabelę dotyczącą Słowian.

SŁOWIANIE			
GRUPY SŁOWIAŃSKIE	SŁOWIANIE ZACHODNI	SŁOWIANIE POŁUDNIOWI	SŁOWIANIE WSCHODNI
NARODOWOŚCI SŁOWIAŃSKIE	Czesi	Słoweńcy	Rosjanie
	Polacy	Serbowie	Ukraińcy
	Morawianie	Chorwaci	Białorusini

2. Przedstaw skutki przyjęcia chrześcijaństwa przez Mieszka I.

Przyjęcie chrześcijaństwa miało wielkie znaczenie dla całego państwa. Wzrosła pozycja kraju i księcia, który stał się równorzędnym partnerem dla innych władców. Polska weszła do wspólnoty państw chrześcijańskich. W kraju nastąpił rozwój budownictwa sakralnego – wznoszono pierwsze kościoły.

3. Opisz zajęcia ludzi żyjących w państwie pierwszych Piastów.

- Kasztelanowie – urzędnicy lokalni zajmujący się administracją gospodarczą, obroną i sądownictwem na terenie kasztelanii.
- zakonnicy – przepisywali księgi, nauczali, modlili się, oferowali pomoc ubogim.
- ludność służebna – pracowała na potrzeby dworu książęcego (np. kucharze, piekarze, bednarze, itd.)
- rzemieślnicy – wytwarzali różnego rodzaju towary np. garnki.

4. Podaj wiek, w którym miały miejsce następujące wydarzenia:

- chrzest Polski – X wiek
- zjazd gnieźnieński – X wiek
- koronacja Bolesława Chrobrego – XI wiek
- upadek imperium rzymskiego – V wiek
- misja św. Wojciecha – X wiek

5. Oblicz, ile lat upłynęło pomiędzy podanymi niżej wydarzeniami:

- chrztem Polski a statutem Bolesława Krzywoustego – 172 lat.
- misją św. Wojciecha a koronacją Bolesława Chrobrego – 28 lat.

6. Dokończ poniższe zdania.

- Słowianie zasiedlili się na terenach Europy Środkowo – Wschodniej w VI wieku.
- Słowianie osiedlali się na terenach nizinnych, ponieważ zajmowali się uprawą roli i hodowlą zwierząt.
- Na terenach zamieszkałych przez Słowian panował ustrój plemienny.
- Plemiona słowiańskie najważniejsze decyzje podejmowały na wiecu.
- Nazwa „Polska” pochodzi od nazwy plemienia Polan.

7. Napisz, co przedstawia ilustracja. Z kim ten przedmiot jest związany?

Ilustracja przedstawia relikwiarz św. Wojciecha w katedrze gnieźnieńskiej.

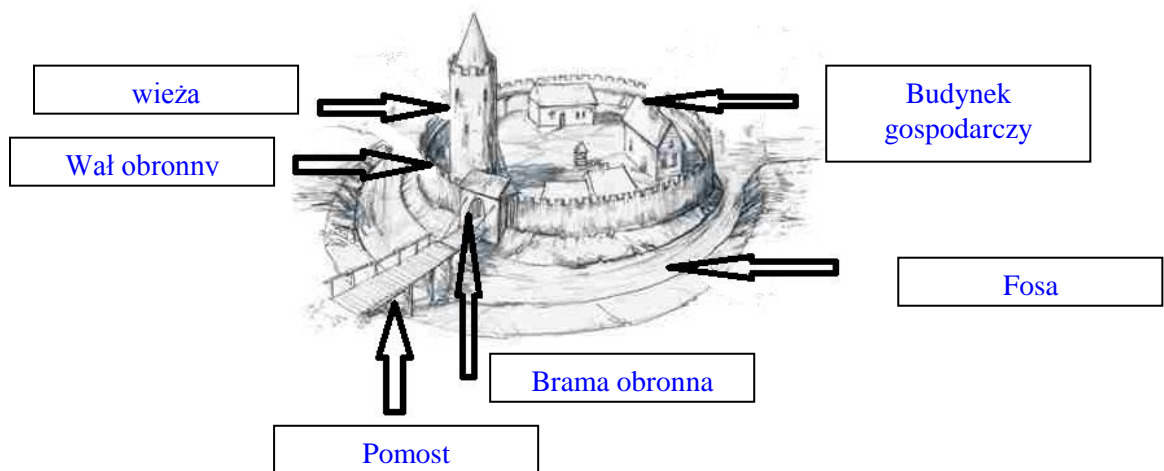
8. Napisz, jak nazywa się przedmiot, który przedstawiono na ilustracji. Kiedy i od kogo otrzymał go Bolesław Chrobry?

Przedmiot przedstawiony na ilustracji to grot włóczni św. Maurycego. Przedmiot ten Bolesław Chrobry otrzymał w 1000 roku od cesarza Ottona III.

Zadania powtórzeniowe z historii dla uczniów klas 5: Dział – Życie w państwie pierwszych Piastów.

1. Opisz zaznaczone strzałkami elementy grodu.

2. Określ, czy podane informacje są prawdziwe, czy fałszywe, wpisując w wolne miejsca tabeli P (prawda) lub F (fałsz).

Św. Franciszek żył na przełomie XII i XIII wieku.	P
Głównymi zajęciami zakonników były modlitwa i praca.	P
Większość ludzi w Polsce pierwszych Piastów mieszkała w miastach.	F
Danina to obowiązkowe świadczenie chłopa na rzecz grodu.	P
Grody budowano w miejscach z natury obronnych.	P
Pierwszą stolicą Polski był Kraków.	F
Celem misji św. Wojciecha była chrystianizacja pogańskich Prusów.	P
Święty Franciszek z Asyżu nawoływał do miłości bliźniego.	P

3. Z podanych par zdań wybierz zdania prawdziwe.

- a. [Reguła zakonna określała kolor i rodzaj habitu zakonników.](#)
- b. Zakonnicy latem nosili ciemne habity, zaś zimą jasne.

- A. [Zakon benedyktynów był pierwszym zakonem, który pojawił się na polskich ziemiach.](#)
- B. Zakon dominikanów był pierwszym zakonem, który pojawił się na polskich ziemiach.

- A. Skrytorium to miejsce, w którym zakonnicy modlili się.
- B. [Skrytorium to miejsce, w którym zakonnicy przepisywali księgi.](#)

4. Przeczytaj tekst źródłowy i wykonaj związane z nim polecenia.

„Słowianie budują w ten sposób przeważną część swoich grodów. Udają się na łąki obfitujące w wodę i zarośla, po czym kreślą linią kolistą lub czworoboczną, w miarę tego jaki chcą mieć kształt grodu i obszar jego powierzchni, kopią dookoła rów i piętrzą wykopaną ziemię, umocniwszy ją deskami i drzewem na podobieństwo szańców, aż wał osiągnie wymiar, jakiego pragną. I odmierzają w nim bramę, z której strony pragną ją mieć, a chodzi się do niej po pomoście z drewna.”

Ibrahim ibn Jakub o wyglądzie grodów słowiańskich

Pytania:

- a) Napisz, w jakich miejscach Słowianie budowali swoje grody.
[Słowianie swe grody budowali na łąkach obfitujących w wodę i zarośla.](#)
- b) Określ, jaki kształt miały grody słowiańskie.
[Grody słowiańskie miały kształt kolisty lub czworoboczny.](#)
- c) Wymień elementy grodu opisane w tekście (podaj cztery przykłady).
[Opisane w tekście elementy grodu to: pomost z drewna, fosa, wał obronny, brama obronna.](#)

5. Dopasuj wymienionych w tabelce urzędników królewskich do funkcji, jakie pełnili.

Kasztelan, wojewoda, kanclerz, podskarbi
--

- a) [wojewoda](#) – dowodził książęciem wojskiem, zarządzał dworem władcy.
- b) [kasztelan](#) – zarządzał w imieniu władcy powierzonym grodem.
- c) [podskarbi](#) – opiekował się skarbem książęciem.
- d) [kanclerz](#) – prowadził korespondencję władcy, sporządzał dokumenty, pomagał władcy prowadzić politykę zagraniczną.

6. Przedstaw obowiązki władcy w Polsce w X-XII wieku. Podaj trzy przykłady.

- a) [Władca kierował polityką państwa i podejmował decyzje o wojnie i pokoju.](#)
- b) [Władca ustanawiał w swoim państwie prawo i dbał, by było ono przestrzegane.](#)
- c) [Władca mianował urzędników i dowódców wojskowych, a w razie wojny stawał na czele swego wojska.](#)

Zadania powtórzeniowe z historii dla uczniów klas 5: Dział – Polska i jej mieszkańcy u schyłku średniowiecza.

1. W każdej podanych par wskaż zdanie prawdziwe.

- A. Zamki w średniowieczu wznoszono na rynkach miast.
B. [Zamki w średniowieczu budowano w trudno dostępnych miejscach.](#)
- A. [Głównym zajęciem średniowiecznych rycerzy była walka.](#)
B. Głównym zajęciem średniowiecznych rycerzy była uprawa roli.
- A. [Cech to związek skupiający rzemieślników tej samej specjalności.](#)
B. Cech to związek skupiający średniowiecznych rajców miejskich.
- A. [Akademia Krakowska została założona przez króla Kazimierza Wielkiego w XIV wieku.](#)
B. Akademia Krakowska została założona przez króla Kazimierza Wielkiego w XIII wieku.
- A. [Żak to nazwa studentów w średniowieczu.](#)
B. Żak to nazwa elementu stroju noszonego przez mieszczan.
- A. Pręgierz to fragment końskiej uprzęży wyrabiany przez rzemieślników w średniowieczu.
B. [Pręgierz to słup, przy którym w średniowiecznym mieście karano chłostą.](#)
- A. [Turnieje rycerskie były w średniowieczu jedną z ulubionych rozrywek mieszkańców zamku.](#)
B. Turnieje rycerskie z powodu zgielku i hałasu, jaki im towarzyszył, nie cieszyły się popularnością w średniowieczu.

2. Oblicz, ile lat upłynęło od:

- a) koronacji Bolesława Chrobrego na króla Polski w 1025 roku do koronacji Kazimierza Wielkiego. **308 lat**
b) uczty u Wierzyńka do śmierci króla Kazimierza Wielkiego w 1370 roku. **6 lat**
c) chrztu Polski w 966 roku do założenia Akademii Krakowskiej. **398 lat**

3. Zaznacz reformy, które przeprowadził Kazimierz Wielki.

- a) [Założenie akademii w Krakowie](#)
b) Założenie uniwersytetu w Warszawie
c) Wprowadzenie w całym kraju jednolitej monety - euro
d) [Budowa wielu zamków warownych i nowych miast](#)
e) [Wprowadzenie w całym kraju jednolitej monety - grosza](#)
f) [Wprowadzenie w całym kraju jednolitego prawa](#)

4. Przedstaw drogę, jaką trzeba było pokonać, aby zostać mistrzem cechowym.

Uczeń

Czeladnik

Mistrz cechowy

5. Przedstaw drogę, jaką trzeba było przebyć, aby zostać rycerzem.

Paź

Giermek

Rycerz

6. Wymień dwa narzędzia rolnicze używane przez chłopów w średniowieczu.

- a) sierp
- b) cep

7. Wymień trzy cechy charakteru, którymi powinien wyróżniać się średniowieczny rycerz.

- a) odważny, mężny
- b) sprawiedliwy
- c) honorowy

8. Stwórz kodeks postępowania wzorowego rycerza.

- a) Rycerz powinien być wierny swojemu władcy.
- b) Rycerz powinien służyć swojej ojczyźnie.
- c) Rycerz nie powinien bić leżącego.
- d) Rycerz powinien pomagać kobietom.
- e) Rycerz powinien służyć sierotom.
- f) Rycerz powinien chronić religii chrześcijańskiej.
- g) Rycerz powinien bronić słabszych.
- h) Rycerz powinien być uprzejmy wobec kobiet.
- i) Rycerz zawsze powinien być uczciwy.

Zadania powtórzeniowe z historii dla uczniów klas 5: Dział – W czasach pierwszych Jagiellonów.

1. Jakie postaci przedstawiają poniższe ilustracje.

Jadwiga Andegaweńska

Władysław Jagiełło

2. Podaj dwie przyczyny sprowadzenia Krzyżaków na ziemie polskie.

- a) słabość polskich władców dzielnicowych
- b) prośba Konrada Mazowieckiego do Krzyżaków, aby rozprawili się z pogańskimi Prusami.

3. Do podanych dat dobierz wydarzenia umieszczone w tabelce.

- a) 1226 – Sprowadzenie Krzyżaków przez Konrada Mazowieckiego.
- b) 1308 – Utrata Pomorza Gdańskiego przez Polskę na rzecz Krzyżaków.
- c) 1385 – Unia polsko-litewska w Krewie.

- d) 1410 – [Bitwa pod Grunwaldem](#).
 e) 1466 – [Pokój w Toruniu](#).

- Utrata Pomorza Gdańskiego przez Polskę na rzecz Krzyżaków
- Bitwa pod Grunwaldem
- Sprowadzenie Krzyżaków przez Konrada Mazowieckiego
- Unia polsko-litewska w Krewie
- Pokój w Toruniu

4. Podane niżej wydarzenia uporządkuj chronologicznie. Najstarsze z nich oznacz cyfrą 1, a następne kolejnymi cyframi.

- 4 unia w Krewie
 3 koronacja Jadwigi na króla Polski
 6 bitwa pod Grunwaldem
 5 odnowienie Akademii Krakowskiej
 1 zajęcie przez Krzyżaków Pomorza Gdańskiego
 2 śmierć Kazimierza Wielkiego

5. Określ czy podanie niżej informacje są prawdziwe, czy fałszywe, wpisując w odpowiednie miejsca P (prawda) lub F (fałsz).

Bitwa pod Grunwaldem zakończyła się zwycięstwem Polaków.	P
Na czele wojsk polsko-litewskich w bitwie pod Grunwaldem stał Kazimierz Jagiellończyk.	F
Po bitwie pod Grunwaldem Pomorze Gdańskie pozostało w rękach Krzyżaków.	P
Podczas bitwy pod Grunwaldem zginął wielki mistrz krzyżacki Ulrich von Jungingen.	P
Po odzyskaniu Pomorza Gdańskiego nastąpiło znaczne ożywienie gospodarki polskiej z powodu ułatwionego transportu towarów.	P

6. W każdej z podanych par podkreśl zdanie prawdziwe.

- A. Władysław Jagiełło był mężem Jadwigi Andegaweńskiej.
 B. Władysław Jagiełło był mężem Jadwigi Śląskiej.

- A. Polska i Litwa chciały pokonać Krzyżaków, którzy najeżdżali tereny obu państw.
 B. Polska i Litwa chciały podbić Europę Wschodnią.

- A. Kazimierz Jagiellończyk był polskim królem, który odzyskał Pomorze Gdańskie od Krzyżaków.
 B. Kazimierz Jagiellończyk był polskim królem, który zawarł unię z Litwą w Krewie.

- A. Krzyżaków do Polski w 1226 roku sprowadził Władysław Łokietek.
B. Krzyżaków do Polski w 1226 roku sprowadził Konrad Mazowiecki.

- A. Budynek przeznaczony do przechowywania zboża to żuraw.
B. Budynek przeznaczony do przechowywania zboża to spichlerz.

7. Przeczytaj tekst unii w Krewie i odpowiedz na związane z nim pytania.

„My Jagiełło, z łaski Bożej Wielki Książę Litwy i Rusi z wszystkimi braćmi swymi jeszcze nie chrzczonymi, krewniakami, szlachcicami, ziemianami z wyższymi i najniższymi w swoich krajach zamieszkałymi, wiarę świętego rzymskiego Kościoła przyjąć zamierza, pragnie i życzy sobie. Książę przyrzeka wszystkie skarby swe złożyć i wydać na odzyskanie strat państwa obojga, tak Polski, jak i Litwy. A tylko, jeżeli też pani Węgier córkę swą Jadwigę, królowę polską przyrzeczoną, odda mu w małżeństwo. Również tenże Wielki Książę Jagiełło przyrzeka i zobowiązuje się wszelkie ziemie zagrabione i straty Królestwa Polskiego, oderwane przez czyje ręce bądź i zajęte, odzyskać własnymi zachodami i kosztami.”

Pytania:

- Jaki tytuł nosił Jagiełło przed unią w Krewie? [Jagiełło przed unią w Krewie nosił tytuł Wielkiego Księcia Litwy i Rusi.](#)
- Jakim terytorium władał Jagiełło przed unią w Krewie? [Jagiełło władał Wielkim Księstwem Litewskim.](#)
- Do czego zobowiązał się Jagiełło w Krewie? [Jagiełło w Krewie zobowiązał się do przyjęcia chrztu wraz ze swoimi poddanyymi oraz do odzyskania ziem utraconych przez Polskę.](#)
- Do czego zobowiązała się strona polska w Krewie? [Strona polska zobowiązała się Jagielle oddać rękę królowej Jadwigi.](#)

8. Podkreśl te cechy i dokonania królowej Jadwigi, które sprawiły, że została uznana za świętą.

- Zawarcie unii personalnej z Litwą.
- [Prowadziła skromne życie.](#)
- [Wspierała chorych i ubogich.](#)
- Odnowiła podupadłą Akademię Krakowską.
- [Wrażliwość na ludzką krzywdę.](#)

Zadania powtórzeniowe z historii dla uczniów klas 5: Dział – Nowa epoka, nowy świat.

1. Oblicz, ile lat upłynęło od:

- okrycia Ameryki przez Krzysztofa Kolumba do odkrycia w 1498 roku drogi morskiej do Indii przez Vasco da Gamę. **6 lat**
- wynalezienia nowej metody druku przez Jana Gutenberga do opublikowania w 1543 roku dzieła Mikołaja Kopernika „O obrotach sfer niebieskich”. **103 lata**
- koronacji Zygmunta I Starego na króla Polski do zawieszenia dzwonu Zygmunta w 1525 roku. **19 lat**
- wynalezienia nowej metody druku w 1440 roku przez Jana Gutenberga do początku podróży dookoła świata Ferdynanda Magellana. **79 lat**

2. Podane poniżej wydarzenia uporządkuj chronologicznie. Najstarsze z nich oznacz cyfrą 1, a następnie – kolejnymi cyframi.

- 4 opublikowanie dzieła Mikołaja Kopernika „O obrotach sfer niebieskich”
- 1 wynalezienie druku przez Jana Gutenberga
- 2 odkrycie Ameryki przez Krzysztofa Kolumba
- 3 odkrycie drogi morskiej do Indii

3. Zdecyduj, które z podanych zdań są prawdziwe, a które fałszywe. W wolne miejsca tabeli wpisz „prawda” lub „fałsz”.

A	Ferdynand Magellan odkrył drogę morską do Indii	F
B	Nowe mapy żeglarskie i przyrządy nawigacyjne ułatwiły podejmowanie	P

	dalekich wypraw morskich	
C	Ze względu na rozkwit kultury panowanie Zygmunta I Starego i Zygmunta II Augusta nazywamy „złotym wiekiem”	P
D	Humanizm to prąd umysłowy powstały w epoce odrodzenia, stawiający Boga w centrum zainteresowania człowieka	F
E	Leonardo da Vinci jest autorem dzieła „Dama z łasiczką”	P
F	Michał Anioł jest twórcą fresków w Kaplicy Sykstyńskiej w Watykanie	P
G	Arrasy zostały sprowadzone z Niderlandów na Wawel przez Zygmunta Augusta	P
H	Arkady i duże prostokątne okna to jedna z głównych cech budowl w stylu renesansowym	P

4. Wpisz w odpowiednie ramki odkrywców i daty ich odkryć.

Odkrycie	data	Odkrywca
Południowy kraniec Afryki	1488	Bartolomeo Diaz
Droga morska do Indii	1498	Vasco da Gama
Ameryka	1492	Krzysztof Kolumb
Droga dookoła świata	1519-1522	Ferdynand Magellan

5. Wyjaśnij, dlaczego Mikołaja Kopernika możemy nazwać „człowiekiem renesansu”. Podaj dwa argumenty.

- Ponieważ był człowiekiem wszechstronnie wykształconym
- Ponieważ był odważny i przedsiębiorczy.

6. Podaj dwa przykłady świadczące o wprowadzeniu na dworze Jagiellonów kultury renesansowej.

- Przebudowanie Wawelu w renesansowym stylu (wstawienie prostokątnych okien i kasetonowych sufitów).
- Otoczenie dziedzińca zamkowego krużgankami.

7. Wyjaśnij, dlaczego w XV wieku Europejczycy poszukiwali drogi morskiej do Indii.

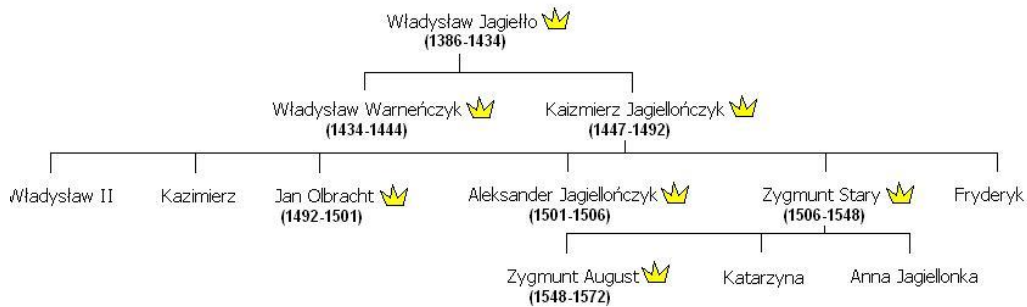
Europejczycy poszukiwali morskiej drogi do Indii, ponieważ lądowa droga została zablokowana przez Turków, którzy byli wrogo nastawieni do ludności europejskiej.

8. Do każdego z podanych wydarzeń przyporządkuj postać historyczną, która miała związek z tym wydarzeniem.

Zygmunt II August, Mikołaj Kopernik, Bona Sforza, Jan Gutenberg

Wynalezienie nowej metody druku w 1440 roku	Jan Gutenberg
Sprowadzenie arrasów na Wawel	Zygmunt II August
Opublikowanie dzieła „O obrotach sfer niebieskich”	Mikołaj Kopernik
Wprowadzenie włoszczyzny do polskiej kuchni	Bona Sforza

9. W oparciu o poniższe drzewo genealogiczne rodu Jagiellonów ustal pokrewieństwo między jego członkami. Odpowiedz na pytania.

Daty w nawiasach to lata panowania danego króla

- Kim był Zygmunt I Stary dla Zygmunta II Augusta? **Był ojcem**
- Jak miała na imię siostra Zygmunta II Augusta? **Anna**
- Kim był Zygmunt I Stary dla Anny Jagiellonki? **Był ojcem**
- Kto był ojcem Jana Olbrachta? **Ojcem Jana Olbrachta był Kazimierz Jagiellończyk**

10. Wymień dwa skutki odkryć geograficznych.

- Odkryty został nowy kontynent Ameryka.**
- W Europie ożywił się handel.**

Zadania powtórzeniowe z historii dla uczniów klas 5: Dział – W Rzeczypospolitej szlacheckiej w XVI – XVII wieku.

1. Do podanych niżej wydarzeń dopisz daty i określ ich wiek.

- pierwsza wolna elekcja – rok **1573** wiek **XVI**
- bitwa pod Wiedniem – rok **1683** wiek **XVII**
- zawarcie unii lubelskiej – rok **1569** wiek **XVI**
- bitwa pod Chocimiem – rok **1673** wiek **XVII**
- początek potopu szwedzkiego – rok **1655** wiek **XVII**
- pokój w Oliwie – rok **1660** wiek **XVII**

2. Do każdego z podanych niżej wydarzeń przyporządkuj postać historyczną, która miała związek z tym wydarzeniem.

Stefan Batory, Jan Kazimierz, Zygmunt III Waza, Zygmunt II August, Jan III Sobieski, Henryk Walezy, Augustyn Kordecki

Wydarzenie historyczne	Postać uczestnicząca w wydarzeniu
Obrona Jasnej Góry	Augustyn Kordecki
Potop szwedzki	Jan Kazimierz
Unia lubelska	Zygmunt II August
Bitwa pod Wiedniem	Jan III Sobieski
Pierwsza wolna elekcja	Henryk Walezy
Trzecia wolna elekcja	Zygmunt III Waza
Wojna z Rosją o Inflanty	Stefan Batory

3. Wybierz jedno zakończenie do każdego zdania.

- W XVII wieku Rzeczpospolita nie prowadziła wojen z:

- Rosją
- [Anglią](#)
- Szwecją

B. Rzeczpospolita Obojga Narodów powstała w wyniku:

- Unii w Krewie
- Zwycięstwa pod Wiedniem
- [Unii w Lublinie](#)

C. „Potopem” nazywamy wojnę toczącą się w latach:

- 1600-1621
- [1655-1660](#)
- 1620-1621

4. Oblicz ile lat upłynęło:

- od zawarcia unii lubelskiej do bitwy pod Wiedniem. **114 lat**
- od chrztu Polski w 966 roku do bitwy pod Chocimiem. **707 lat**
- od pierwszej wolnej elekcji do rozpoczęcia potopu szwedzkiego. **82 lata**

5. Przyjrzyj się uważnie poniższym ilustracjom i wskaż tę, która przedstawia budowlę w stylu renesansowym.

A

B

C

Budowla renesansowa to oznaczona jest literą **A**.

6. Do wymienionych osób dopasuj zajęcia umieszczone w tabelce.

Marszałek – [urzędnik państwowy, który odpowiadał za bezpieczeństwo wewnętrzne kraju oraz dworu królewskiego.](#)

Podskarbi – [urzędnik państwowy czuwający nad dochodami i wydatkami państwa.](#)

Kanclerz – [urzędnik państwowy zajmujący się polityką zagraniczną.](#)

Hetman – [dowódca wojsk mianowanych przez króla.](#)

• Dowódca wojsk mianowanych przez króla. • Urzędnik państwowy zajmujący się polityką zagraniczną. • Urzędnik państwowy czuwający nad dochodami i wydatkami państwa.

- Urzędnik państwowy, który odpowiadał za bezpieczeństwo wewnętrzne kraju oraz dworu królewskiego.

7. Uzupełnij zdania wpisując w miejsce kropek odpowiednie wyrazy.

Przyczynami wojen polsko-szwedzkich były: dążenie obydwu państw do uzyskania dominacji na [Morzu Bałtyckim](#) oraz dążenie polskich królów z dynastii [Wazów](#) do odzyskania tronu w [Szwecji](#). Wojskami polskimi w czasie [potopu](#) szwedzkiego dowodził hetman [Stefan Czarniecki](#). Wojny z Rosją o Inflanty prowadził [Stefan Batory](#). Zwycięska bitwa z Turkami pod Wiedniem odbyła się w [1683](#) roku. Pierwszym polskim władcą elekcyjnym był [Henryk Walezy](#) z [Francji](#). Stolicę Polski z Krakowa do [Warszawy](#) przeniósł król [Zygmunt III Waza](#).